

Datum
2023-05-11

Darienr
2023/1678
Er referens

Regeringen
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Hemställan om behov av förtydligande av motsägelsefulla politiska signaler om hur skogar med höga naturvärden ska hanteras

Styrmedel och politiska signaler om hanteringen av skogar med höga naturvärden är motsägelsefulla.

Otydligheten har förstärkts efter Skogspropositionen, som fick ett brett stöd av Riksdagen 2022. I den fortsatta behandlingen av regeringens proposition angav miljö- och jordbruksutskottet i sitt betänkande 2021/22: MJU18 exempelvis att:

”Utskottet delar regeringens bedömning att Sverige har skyddsvärda skogsnaturtyper i hela landet och att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras antingen genom formellt skydd eller genom frivilliga avsättningar. Skogar med höga naturvärden har en mycket stor betydelse för skogens växter och djur. Det är angeläget att dessa skogar skyddas då många naturvärden inte kan återskapas under överskådlig tid och värdena går förlorade om kvarvarande skogar med höga naturvärden avverkas.”

Regeringen bedömer samtidigt att äganderätten bör stärkas vid formellt skydd av skog genom att i större utsträckning bygga på frivillighet och markägarens eget initiativ. I grunden handlar det om att främja och tillvarata markägarnas drivkrafter. I Miljö- och jordbruksutskottets betänkande framgår att *”Utskottet har förståelse för att det kan finnas tillfällen när avsteg från frivilligheten är befogat, t.ex. om det specifika området bör bevaras till följd av internationella åtaganden eller andra särskilt angelägna allmänna intressen. Utskottet vill dock betona vikten av en restriktiv användning av undantaget från frivillighet.”*

Rättsutvecklingen beträffande hänsynen till naturvärden går inte i linje med skogspolitikerna. Vi ser en mycket stor ökning av granskning, beslut och kontroll av artskyddsärenden och den praxis som utvecklas för artskyddet avgränsas inte till artskyddsärenden. Detta kan ställas mot skogspolitikerna som i högre grad baseras på förväntan om sektorsansvar och betonar utveckling av skogsbrukets kapacitet att åstadkomma bra resultat i skogen. Hanteringen i hela landet kommer alltmer att likna ett ansöknings- och tillståndsförfarande, motsvarande det som gäller för fjällnära områden.

Budskapet att skogar med höga naturvärden inte ska avverkas och i första hand bevaras genom formellt skydd på frivillig väg eller genom frivilliga avsättningar samtidigt som myndigheterna har låga anslag för formellt skydd och en rättsutveckling i domstolarna som inte stämmer med politiska styr signaler skapar en orimlig otydlighet. Skogsägarna riskerar att uppleva att det saknas förutsägbarhet och rättssäkerhet. Det är dåliga förutsättningar för långsiktiga investeringar i exempelvis skogsvårdsinsatser. Myndigheten kan behöva göra långtgående avvägningar som normalt sett inte görs inom ramen för myndighetens uppdrag. Det behövs därmed politiska förtydliganden av dagens motsägelsefulla signaler om hur skogar med höga naturvärden ska hanteras.

Utifrån Skogspropositionen har ett flertal regeringsuppdrag givits till Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Vår bedömning är att dessa delvis, men inte fullt, svarar på de frågeställningar som lyfts i denna skrivelse.

Vår slutsats är att det behövs en finansiering som motsvarar ambitionen och EU-rättsliga krav på hanteringen av naturvärden, juridiska lösningar som fungerar som system, och system för kunskapsinhämtning för att understödja genomförandet av de politiska ambitionerna. Förutsatt att inriktningen som beskrivs i Skogspropositionen och betänkandet ligger fast vill Skogsstyrelsen hemställa om att regeringen gör följande för att minska motstridigheter i den politiska inriktningen med att skogar med höga naturvärden inte ska avverkas, att frivillighet och skogsägarens motivation ska vara grunden för formellt skydd och att avsteg från frivillighet ska bli mer restriktivt:

- Att de politiska signalerna ska överensstämma med den lagstiftning som myndigheterna har att tillämpa. Om de politiska signalerna ändras måste detta följas av relevanta förändringar i regelverk.
- Att lägga särskild vikt vid att omhänderta möjligheter för ökad tydlighet i regelverk och gå vidare med en utredning av förslaget från SOU 2020:73 (Skogsutredningen 2019, avsnitt 14.1.7) om att upphäva bestämmelsen i 6 § första stycket förordning (1998:904) om anmälan för samråd.
- Att det avsätts tillräckliga medel för bildande av formella skydd så att markägaren i realiteten har valfriheten att välja ett formellt skydd i närtid och inte behöver vänta flera år. Se även Skogsstyrelsens budgetunderlag daterat 2023-03-01.
- Att det avsätts resurser för rådgivning för att utveckla ett ändamålsenligt arbetssätt för skydd av skog som bygger på markägarinitiativ. Skogsstyrelsen behöver resurser att stödja markägaren i beslutet om åtgärder för en hållbar utveckling i skogen. Förslag finns i Skogsstyrelsens budgetunderlag daterat 2023-03-01.
- Att det avsätts medel för regeringsuppdraget till Skogsstyrelsen att arbeta för ett kunskapsunderlag av god kvalitet om sannolikhet för skogar med höga natur- och kulturmiljövärden (Regeringsbeslut N2022/01391). Markägaren behöver information och kunskap om

naturvärden. Skogsstyrelsen behöver resurser att stödja markägaren med att kunna identifiera naturvärden.

I ärendet har Herman Sundqvist, Generaldirektör beslutat och Johan Eriksson, Bitr Avdelningschef varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Andrea Airosto, Tf Chefsjurist och Magnus Viklund, Enhetschef deltagit.

Herman Sundqvist
Generaldirektör

Johan Eriksson
Bitr Avdelningschef